

Il·lustració Catalana

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

ANY XI

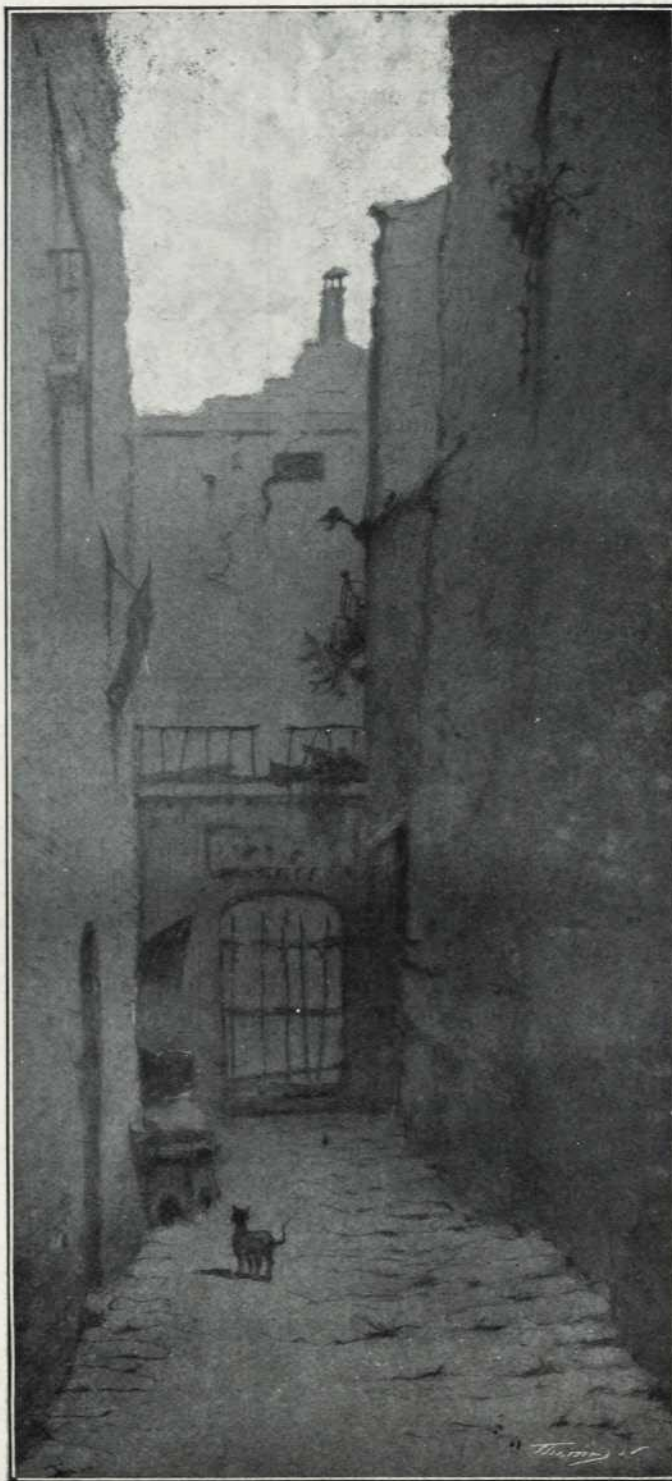
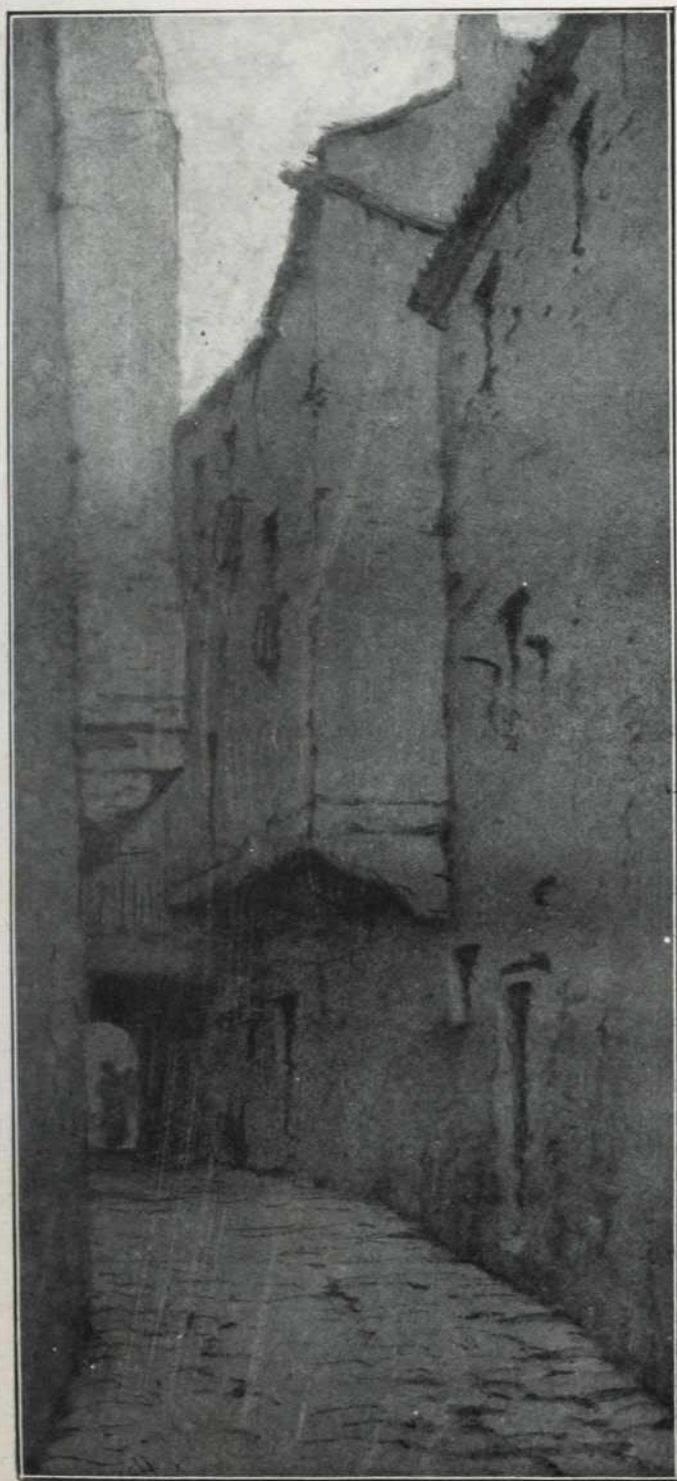
BARCELONA 9 NOVEMBRE 1913

N.º 544

LA BARCELONA VELLA

DE LA EXPOSICIÓ INSTAL·LADA ACTUALMENT AL PALAU DE BELLES ARTS

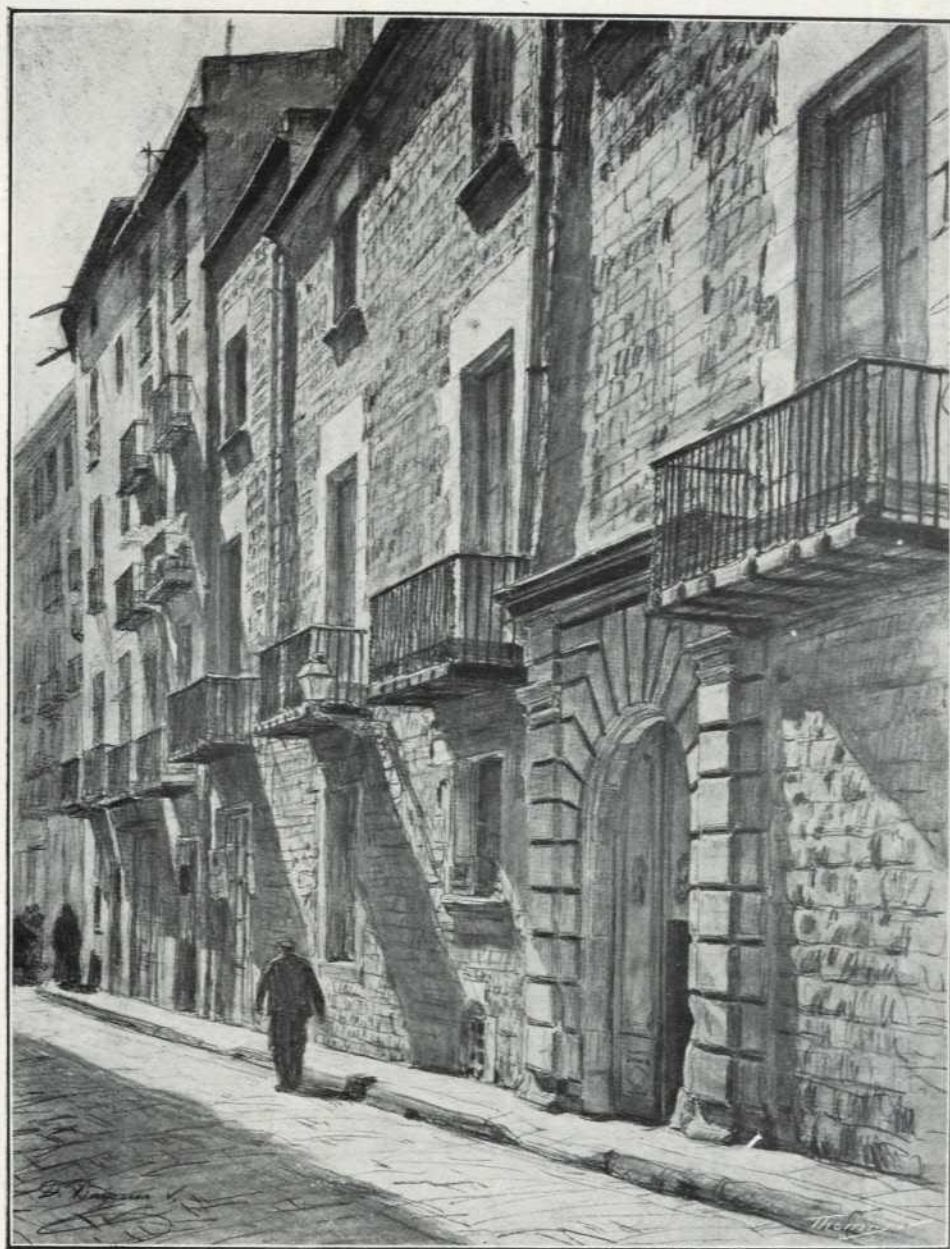
VISIONS DE NOSTRES VELS CARRERS, PER MODEST URGELL
(DE LA SEVA COLECCIÓ)

UN ESTAT IMAGINARI
LA QÜESTIÓ DE MEXICH

QUAN la Conferencia de Londres reconegué l'Estat Albanès baix la pressió austro-italiana, ben poch s'imaginà'ls maldecaps que's buscava. En sabis tractats de geografia ja's parlava d'una rassa albanesa, però trobarla y dir allà ahont comensa y allà ahont acaba ja es una altra cosa. Sía com vulga, s nomenà una comissió internacional encarregada de definir les fronteres del Estat non-nat. Darrera llarchs aplassaments per el continuu estat de guerra al país disputat, la comissió's posà a fer feyna. No era aquesta menuda ni curta. Més encara: dintre'l mateix sí de la comissió s'hi havia ficat la bruxa. El delegat austriach Bilinsky, un subgecte molt llarch, probà desseguit d'imposarse. Per sa part, el delegat italià Labbia hi ajudava, secundat per sa sombra'l capità Castoldi, qu'actuava d'intèrpret. Interpretació inútil, per que'ls senyors delegats austriach y italià conexien be totes les llengues del país.

Quan arribà'l delegat francès coronel Lallemand, la qüestió s'emboicà un xich més de lo que ja ho era. Eminent aquell com topògraf y delimitador de fronteres, conegué desguida que les primeres que debien limitarse eren les matexes de dintre la comissió. Axis feu un bloch ab el seu colega rus el coronel Leskovitz y el seu colega alemany el major Thierry. Llor objecte era oposarse a la tutela exercida per els delegats Bilinsky y Labbia. Cosa difícil, quan sols aquests conexien les llengues del país: grech y albanès. Cosa més difícil quan el delegat austriach duya com instrucció sortir ab la seva ò despedirse.

Entretant el president de la comissió, el coronel Doughty Wylie, tenia més feyna que ningú, debent posar pau entre'ls seus barallats colleagues. Més de quatre vegades haurien aquests vingut a les mans sens la intervenció del president, un veritable atleta, capàs de tirar per la finestra al qu'esbalotés massa. Segurament aquesta fou la rahó per que l'elegiren. El mal es que'l coronel Wylie parla'l turch, però nó'l grech ni l'albanès. De tots modos la darre paraula la tenien Austria y Italia per boca de llurs delegats a qui auxiliava un sens fi de servidors y de intèrprets. La partida era donchs, desigual. Pitjor encara ab la manera de treballar.

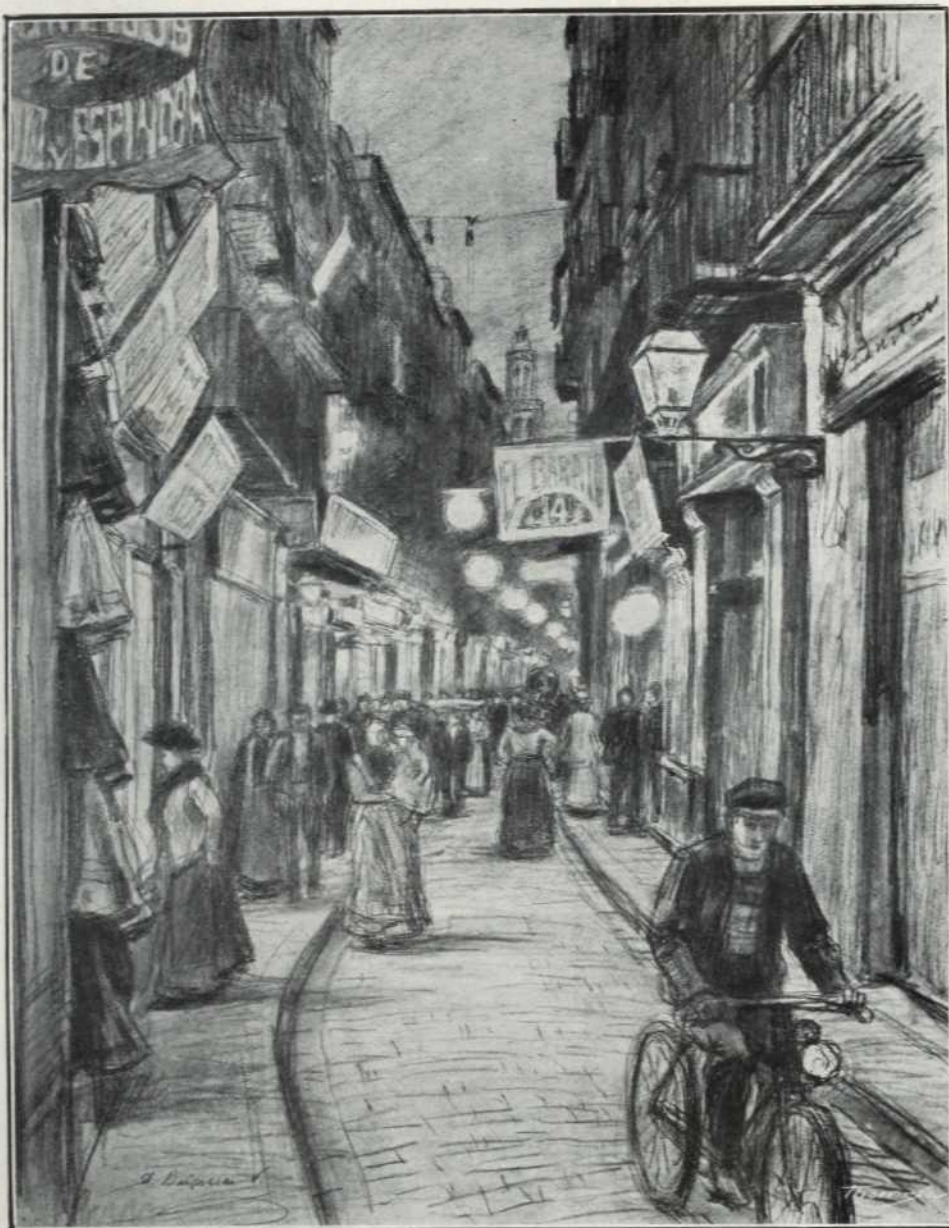

A LA RIERA DE SANT JOAN. — CASA DEL MARQUÈS DE MONISTROL

Al Epir la població sortia engalanada ab els colors grechs y cridant ¡visca Grecia! Donchs, la comissió passava de llarch. Allò debía esser comedia. Els mestres d'escola, els sacerdots, els homes tots, les dones anaven a saludar la comissió, afirmant que volien esser grechs. Cap resposta. Lo senyor Bilinsky fins tractà d'embusteres a les dones, cridantles qu'eren albaneses totes. ¡Singular adivinació del pensament! El punt capital sembla qu'era, per la comissió, el saber quina llengua parlaven les dones, s'enten, dintre la familia. Axí debía decidir la nacionalitat de cada poble. Els inventors de aquesta moderníssima aplicació del feminisme's veu que han oblidat el cèlebre rapte de les Sabines. De tots modos la tasca no era gayre fàcil, donchs, d'una part els homes no's prestaven a aquest espionatge domèstich, y de l'altra les matexes dones eren les primeres en manifestar en públich sos sentiments helènichs.

Però rès hi hà impossible per un home de recursos. Axò degué pensar el capità Castoldi, que en un dels passeigs de la comissió entrà molt tranquilament en una casa per la porta falsa a veure quina llengua parlaven les dones ¡oh diplomacia ahont conduhexes! Les pobres, qu'estarien pacíficament a la cuyna, se posaren a xisclar, se mogué un escàndol, sortí el poble en massa. El final sigué que tothom vitorejà a Grecia entre les indignades protestes del capità Castoldi. Italia ha plorat un sigle per sa llibertat, però no plora gayre avuy per la dels altres. Lo cert es que tant ella com Austria prengueren una resolució heroyca. Arreu que trobaven dificultats declaraven albanesa la població y en paus. Veritat que de dificultats no podien trobarne gayres. No era raro que quan un poble declarava qu'era grech diguessin els delegats austro-italians qu'havía dit qu'era albanès.

Malgrat donarse tanta manya, la

ASPECTE DE L'ARGENTERIA A ENTRADA DE FOSCH

situació no marxava pas a gust del Gabinet de Viena ni del de Roma. Se necessitava quelcom més fort que les habilitats de trutximan dels senyors Bilinsky-Labbia. El mal era que'l primer de dits Govern ja s'havia gastat ab els ultimatus al Govern de Serbia en quant a l'Albania del Nort. Ara ja no podia ferho ab la del Sur, ò sinó semblaria que volia tota l'Albania per ell. A fi, donchs, d'evitar tan males interpretacions, encarregà al de Roma que parlés per ell, ja qu'en definitiva'l benefici era de tots dos. Tal dit, tal fet. Italia ha parlat y ben alt per cert.

Lo que ha dit es ben clar. Per el darrer dia del any han de quedar acabats els treballs de la comissió y acabada també la ocupació de l'Albania del Sur per els grechs. Y per apoyar aquesta demanda la esquadra italiana farà una petita demostració en aygues helèniques. Rè, qüestió d'avís amistós! No cal dir si Grecia ha respost, si ha retornat els càrrechs

que li feyen. Austria y Italia — donchs àbdues s'han apoyat, — no cedexen en llur propòsit. Però ara s'anuncia qu'una esquadra anglofrancesa farà també una demostració. ¿Què'n sortirà al fi? Seria bo que per un Estat imaginari ens trobessim ab una calamitat real! En fi, les illes de Utopia son sempre les que més cares han costat y axò que no existexen.

La qüestió de Mèxich no's troba particularment en un moment, per creure que's resoldrà aviat. Se recordarà que la cayguda de Madero fou determinada per la reunió del seu general Huerta ab el general insurrecte Fèlix Díaz. Era'l general Huerta un antich fidel de Porfiri Díaz y home, per tant, a qui les conviccions polítiques may han fet nosa, ni més ni menys qu'un polítich de professió. El pacte fou firmat baix la base de la presidencia interina de Huerta que debía retirar-se quan se fessin

eleccions presidencials. Axís les coses, s'encarregà al general Díaz un viatge diplomàtich, donantli la embaxada del Japó, manera considerada de trèuresel del davant. Els Estats Units posaren mala cara devant del arreglo, però degueren callar per que de moment se tractava de política interior mexicana. Per lo demás, els temps de Madero eren ben acabats per la influència nortamericana.

De prompte'l president Huerta se revelà com un home de forsa donant un cop d'Estat. Un dia voltà la Cambra de diputats ab les tropes y els agafà a tots com vulgars hostes de mal viure. Després declarà que, haventli negat els medis de governar — idèntichs als de la guerra: diner, diner y diner, — s'havia resolt a esser govern ell sol. Els Estats Units amenassaren, però no'n tregueren rès. Justament aquells dies havia caygut en mans dels insurrectes — per que a tot arreu hi hà'ls seus — la ciutat de Torreni. El govern nortamericà demanava que's garantisés la vida als extrangers allí tancats: garantir! ¿Es que ningú li tingué a la capital matexa quan la decena tràgica?

A tot axò arribà del seu viatge'l general Fèlix Díaz. No podia arribar en pitjor moment. Faltant poch per la elecció presidencial, sols podia destorbar els plans de Huerta. En efecte: aquest s'hi havia pensat millor y's presentava a que'l reelegissin. Els Estats Units prohibiren la reelecció, però Huerta fou reelegit. Entretant el general Díaz, perseguit a Veracruz, fugia per la teulada del Hotel a la del consolat americà. Poch després podia veure un espectacle reconfortant per ell: dos germans de Madero agafats aquells dies. Al cap d'un any, encara no, vencedors y vensuts, ab un xich més, se retroben al mateix calabosso.

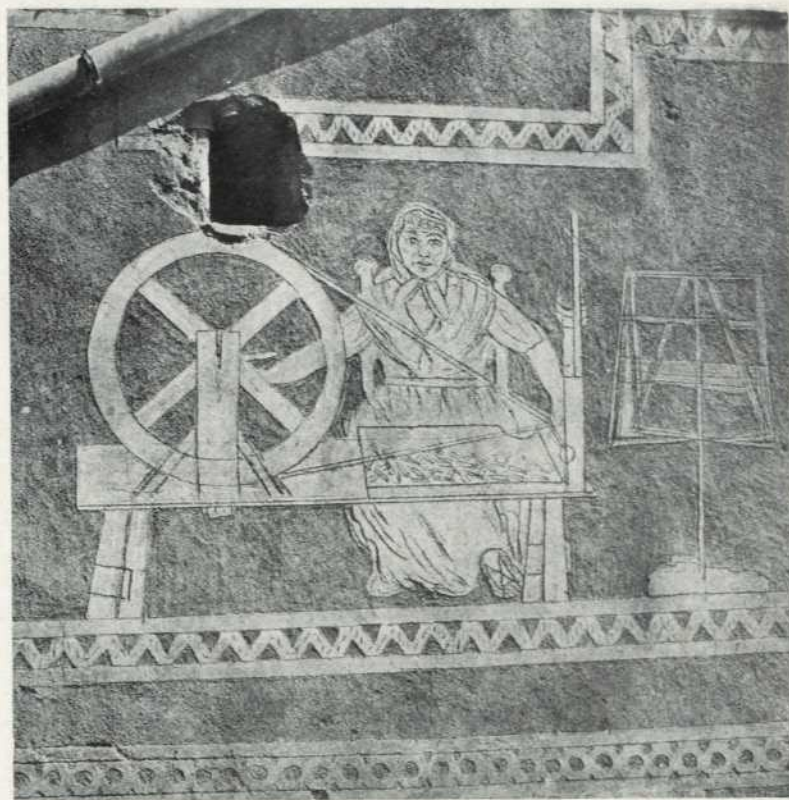
Avuy, la situació sembla complicarse d'una imminent demostració naval nortamericana, Axò, que seria la senyal de la intervenció, ¿seria'l fi de la presidencia de Huerta? Ningú pot dirho. Però lo pitjor es que, fins derruhint l'actual dictador, ningú respon de que vingui darrera d'ell un govern sòlit. Desde la cayguda de Porfiri Díaz no ha conegut la terra mexicana un dia de veritable tranquil·litat. No's pot sinó desitjar que, d'un modo ò altre, aquell hermos país recobri la pau y la llibertat per continuar sa gloriosa historia.

W. COROLEU.

ESGRAFIATS DE LES FATXADES DE LES ANTIGUES CASES

AL CARRER DE SANT PERE MÉS BAIX, NÚM. 1

AL CARRER DE CERVELLÓ, NÚM. 10

AL CARRER DE SANT PERE MÉS ALT, NÚM. 18

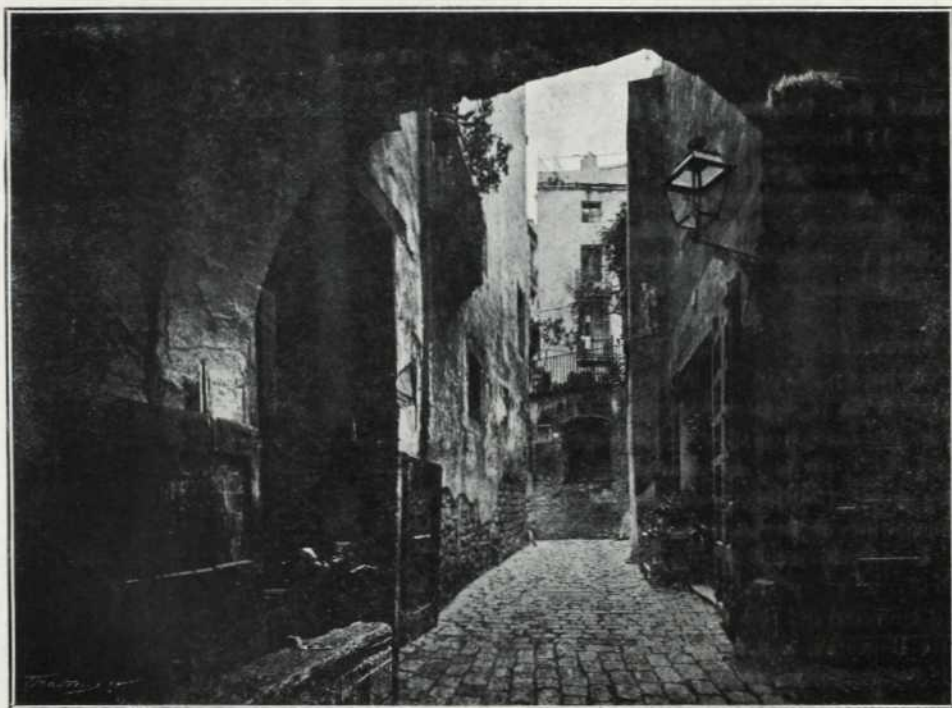
ARCHS DE JUNQUERES Y SANT FRANCESCH

ASPECTES DESAPAREGUTS

LA PLASSA DEL ANGEL,
MIRANT CAP A L'ARGENTERIALO NAXENT MUSEU
DE LA VELLA BARCELONA

L'Ajuntament de Barcelona, en 30 de Janer de 1908, obrí un concurs qual objecte era publicar un llibre destinat a reproduhir los llocs de la part antiga que desapareixeràn ab la obertura de la gran via A del projecte de Reforma Interior d'En Angel J. Baixeras.

Concorregueren al concurs bon nombre de treballs, y en sa majoria d'importancia. Així ho feya constar lo Jurat, en son verdicte de 6 de Juliol 1908, congratulantse de presentar ab tal motiu «un triat aplech de treballs que donen idea exacta de la Ciutat que desapareixerà, los uns en

LA VOLTA DEL CARRER D'EN MALIA

DESDE'L CARRER DE BILBAO MIRANT CAP ALS ARCHS DE JUNYERES

la materialitat de son detall gràfic, los altres en la tònica més enlayrada de sa vida íntima, sorpresa encertadament en les hores y moments d'apacible quietut.

»Per que aquest Jurat, compenetrat ab la idea que guí al Ajuntament, de no concretarse a fer una colecció de vistes, sinó de publicar un llibre en que totes les Arts concorren a reproduhir la vida de la Barcelona d'avuy, per recort de les generacions que la poblaràn demà, ha cregut qu'era son dever fer aquesta feyna planera, triant aquelles colleccions que, no solament reunissin mèrits tècnics suficients, sinó que també s'emmotlessin més als propòsits del Municipi. Per axò potser, haurà quedat sense recompensa alguna colecció d'innegable mèrit tècnic, però que no reproduheix ab prou fidelitat la visió actual de Barcelona».

Després d'algunes variacions de les condicions del concurs, s'otorgaren els premis y accèssits següents:

Tema A: Premi de 1.000 pessetes a En Modest Urgell. — Premi de 500 pessetes a En Joan F. Fradera.

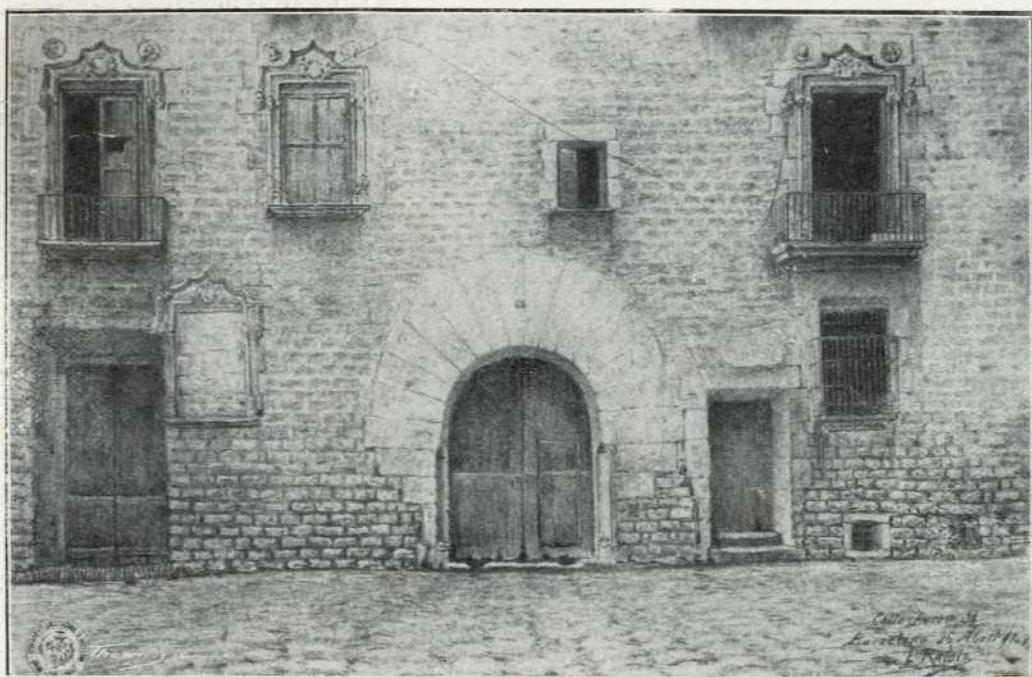
Tema B: Premi de 1.000 pessetes: no s'adjudicà. — Premi de 500 pessetes a N'Alexandre Cardunets y Cazorla.

Tema C: Premi de 1.000 pessetes a En Narcís Cuyàs. — Premi de 500 pessetes a N'Adolf Mas.

Tema D: Premi de 1.000 pessetes a En Dionís Baixeras. — Premi de 500 pessetes a En Carles Passos.

Tema E: Premi de 1.000 pessetes a En Adolf Mas. — Premi de 500 pessetes a En Miquel Matarrodona. — Segon premi de 500 pessetes a En Joseph Pous y Escrigas. — Accèssits de 250 pessetes cada un als senyors

CASES SENYORIALS

AL CARRER DE BASEA

Adolf Mas, Domingo Soler (dues vegades) y Joaquim Renart.

Lo dictamen aprobat per l'Excelentíssim Ajuntament acceptant aquesta distribució de premis y accèssits, imposava la condició de que tots los autors cedissin al Municipi la propietat de llurs treballs (30 Juliol 1908).

Avuy, lo resultat d'aquest concurs es la base principal de la formació del Museu de la Barcelona vella, que al present s'inicia d'una manera encoratjadora, ab la Exposició gràfica de les cases y edificis desapareguts de Barcelona ab motiu de la Reforma.

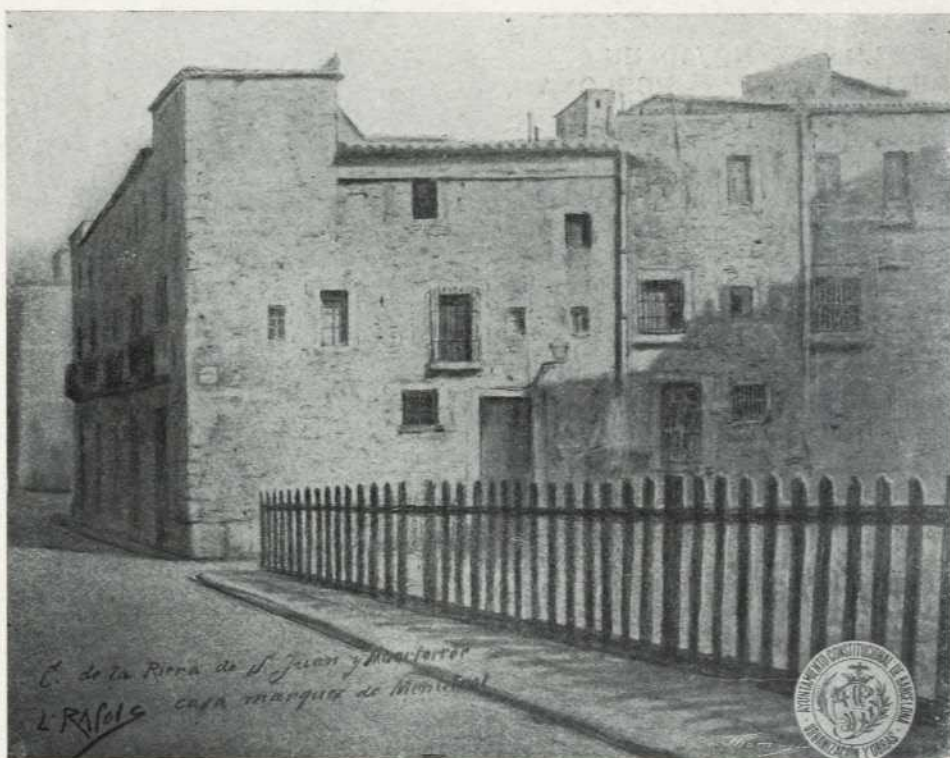
Indubtablement que un dels èxits del concurs artístich del 1908, fou la col·laboració del reputat pintor en Dionís Baixeras, a perpetuar lo recort de lo que anava a desaparèixer, ab los deu dibuxos que obtingueren lo premi de mil pessetes del tema D.

La «Delegació investigadora», creyentho així, tot seguit li n'encarregà d'altres dels barris amenaçats de desaparició, senyalantli lo preu unitari de cent pessetes (18 Setembre 1908). Això permeté veure augmentarse la col·lecció iniciada, ab vint dibuxos més, qu'entregà als set mesos (22 Maig 1909).

Avuy forma la col·lecció un conjunt de quaranta dibuxos, de temes variadíssims, aplegats en una sala que sempre esdevindrà de les més notables d'aquest naixent Museu.

Molts incidents han succehit en lo temps en que's derrocà la barriada més vella d'aquesta part de Barcelona, puix que s'atrasa al segle XII, axò es, la de Santa Maria del Mar.

A les darreries del 1908, algunes corporacions barcelonines clamaren en favor de les muralles romanes, que's temia fossen derrocades. La *Asociación de*

A LA RIERA DE SANT JOAN

Arquitectos de Cataluña, sense dexarse influhir per dita campanya, també alsà sa autorisada veu. La comunicació que adreà a la Comissió de Reforma assenyalava diferents punts de vista dignes de consideració a l'hora dels derrocaments. Deya que, a més de salvar fragments artístichs ò arqueològichs allí apareguts, existia, en les velles vies, alguna cosa de més valor, que de cap manera debia esser destruhida, sinó conservada en lo mateix lloch, ò be reedificada (21 Desembre 1908).

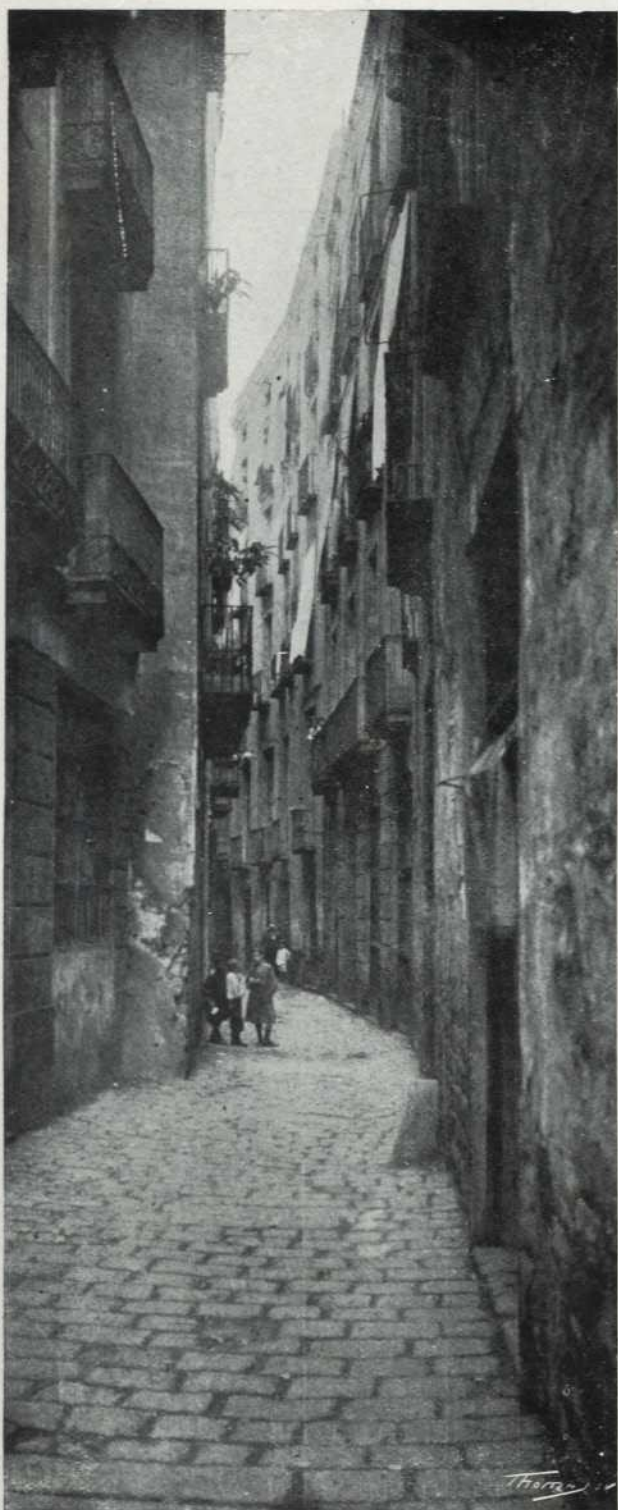
Lo seu lluminós informe l'ha tingut en gran part en compte la Comissió de Reforma. Ningú, fins ara, ha gosat posar

la mà a la muralla del segle III. La casa gremial dels Calderers, per iniciativa del infrascrit, s'acordà montar-la a la plassa de Lesseps ò dels Josepets (19 Janer 1911). La fatxada de Santa Marta s'acordà entregar-la al Hospital de Sant Pau (Febrer de 1911), ab compromís de tornar-la a alsar dintre d'aquell benèfich establiment. La casa gremial dels Velers encara està en peu, esperant una resolució definitiva que la conservi per sempre més. Y finalment, los apreciades fragments escultòrichs de finestres, portals y detalls de tota mena dignes de conservar-se, s'han arxivat de moment en lo Museu del Parch, esperant oportunitat de montar ab ells algun edifici municipal de caràcter arqueològich local.

La delegació investigadora, a 4 Novembre 1910, acordà editar, valentse dels elements existents al Ajuntament, dues publica-

cions essencialment gràfiques de lo desaparegut ab lo primer carrer de la Reforma. La primera se debia compondre de 55 làmines, 5 d'elles, al menys, de colors, d'uns 12 X 30 centímetres, y la segona de 150 ò 160 làmines, quines dimensions serien d'uns 16 X 22 centímetres. A aquest objecte s'obriria un concurs a fi de dexar l'explotació d'abdues publicacions als editors, ab obligació de donar, de moment, cent exemplars al Ajuntament. Y aquest, per ajudar a dites publicacions, entregaria una subvenció no major de 2,500 pessetes per cada una.

Aprobades per la Comissió de Reforma les bases que li presentà la Delegació in-

DOS ASPECTES DEL CARRER DE BASEA
(A. Mas, f.)

vestigadora (30 Novembre 1910), la Comissió d'Hisenda no trobà més consignació a aplicar en 25 Octubre 1911, que un petit remanent de 2,000 pessetes, que quedava de les 10,000 pesetes acordades donar a la Delegació Investigadora y de Vigilancia, a 6 Agost 1908 y de que ja s'ha tractat.

Mentres lo temps passava y lo concurs per dita publicació no's portava a efecte,

la Comissió de Reforma, insistent en la necessitat de realitzarla, en Abril de 1913 acordà delegar al infrascrit per procedir a la previa ordenació de tot lo qu'existia en poder del Ajuntament, sense lo qual no era possible triar lo que havia d'esser objecte de publicació en los dos àlbums de la ciutat desapareguda.

Laboriosament, sense pressupost especial y valentse dels usuals elements

que té'l Municipi, l'infrascrit recabà la cooperació de la Junta Autònoma dels Museus Municipals (19 Abril 1913), obtenint una incondicional ajuda, que molt ha contribuït al èxit de la present exposició.

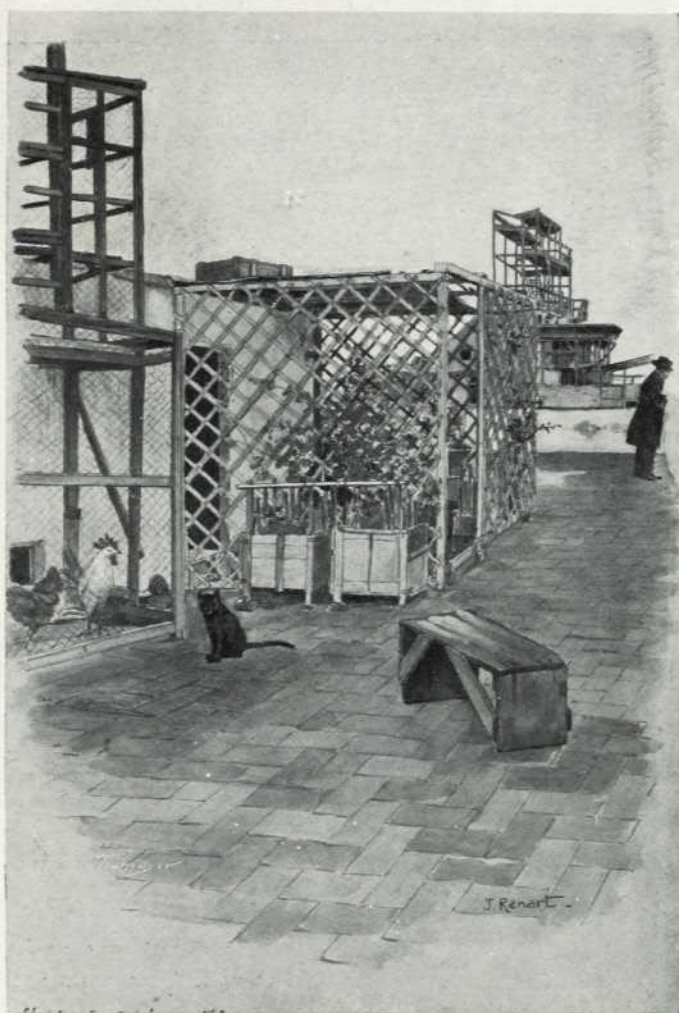
Feta la deguda selecció y mitjansant concurs, se passarà a formar los àlbums de la vella Barcelona.

FRANCESC CARRERAS Y CANDI.

OBRES COMPLETES DE **MOSSEN JACINTO VERDAGUER** EDICIÓ POPULAR

27 volums de 40, 50 y 60 cèntims. ~~~~~ Per subscripció 12 pessetes en tres pagues.

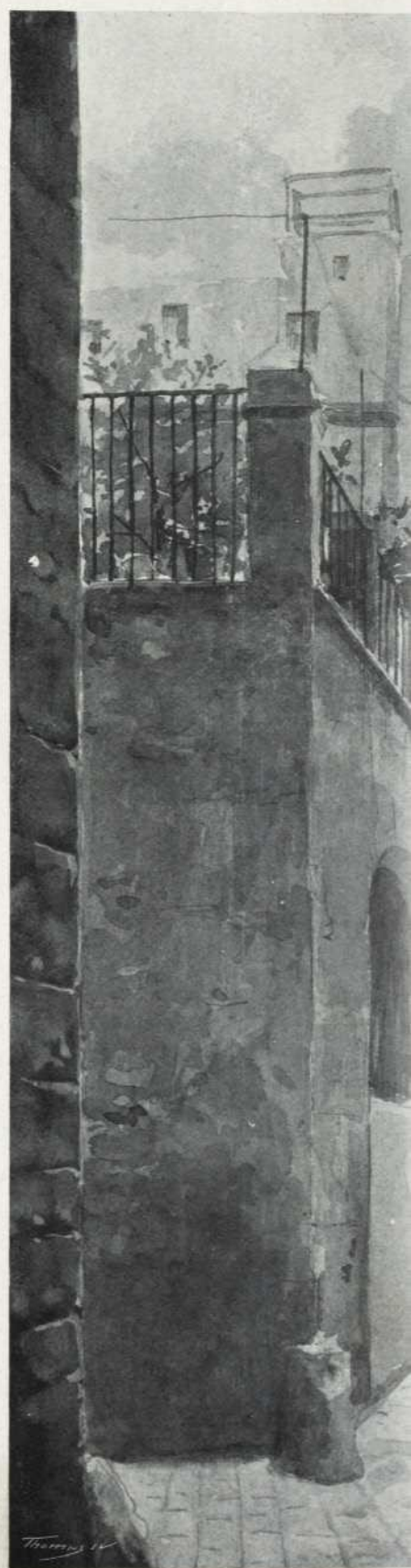
TERRAT
CARRER

UN TERRAT AL CARRER DE TARASCÓ, DIBUIX DE J. RENART

UN COLOMAR EN LA CIUTAT VELLA

CARRER
DIBUIX

LOMARS
CARRERONS

OSA
OLER

LO CARRER CONDAL

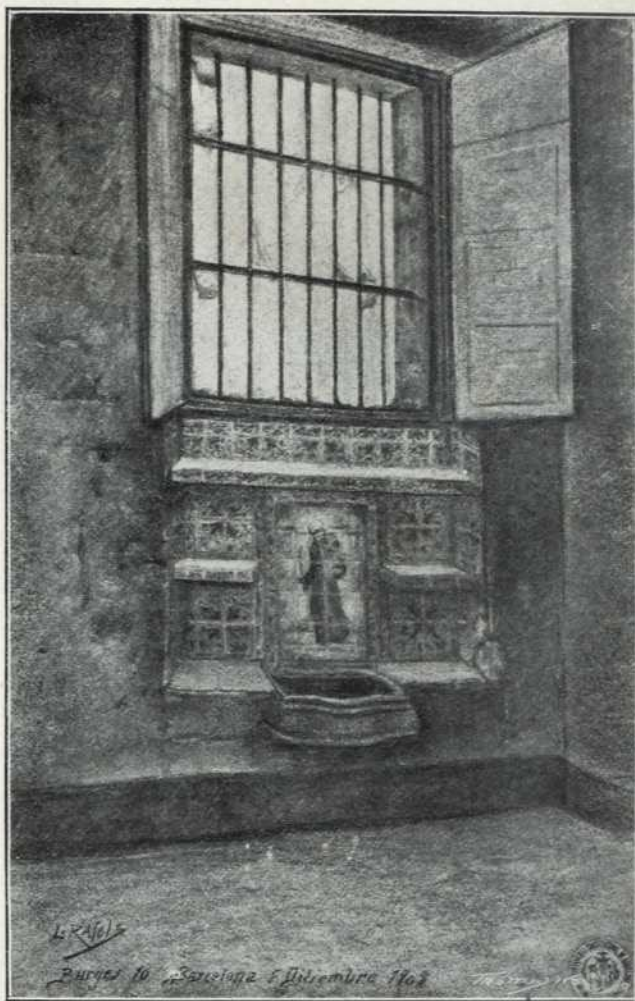
LO CARRER DE PALAU

DEL MEU CARNET

SON les vuyt tocases. La Rambla dels Estudis bull de gent. Els pardals, després de discutir sorollosament el joch, han emmudit y amuntegats al voltant dels focos elèctrics, dormen tranquils, confiats en la civilitat dels barcelonins, sense fer esment del infernal terratrèmol que sota sos peus se dexa oïr. Els tramvies, esplèndidament illuminats, repiquetegen els timbres; els autos ronquen y xiulen ab ses cada cop més fantasioses sirenes y bocines; els cotxeros, ab crits d'avis, se van obrint pàs treballosament; els venedors de diaris anuncien a gran veu l'acontexement del dia ab un plech de paper sota la xella y un periòdich enlayrat com bandera de combat; els urbans y els homes-anuncis, palplantats, contemplen la desfilada ab l'ayre indiferent de qui compleix un deber acostumat; per les aceres s'esmunyen els vells y les mamàs ab criatures que fugen del moviment babilònic del passeig per evitar un atropell... y de «El Siglo» surten les dependents ab sos rostres riolers enquadrats per un vel negre que més contrasta sa alegria. Una muralla de jovenets s'estaciona al davant de les portes del Establiment esperant la promesa y elles surten apressuradament com ab desitjos d'avensar un minut l'hora de llibertat, ab el cap encara plè del seguit soroll de la botiga immensa y els ulls cansats del continuat desfilar de gent desconeguda pel davant del seu taulell. Com una riuada de joventut y d'alegria s'encaminen en diferents direccions cap als barris més apartats de la ciutat y a son pàs els homes que passen desgranen a sos peus tot un rosari de flors qu'elles recullen ab un mitx somris de satisfacció y d'agrahiment. — Cara de cell! — els hi fa un estudiant que passa pel carrer de Pelayo y's para com un encantat davant d'una parella d'angelets, y el seu company li respon: — Son del Sigle; — y tots dos se les contemplen llargament, mentres elles, rient, marxen ab passets petits. Jo no hi tinch la promesa allà ipobre de mil però més d'un cop m'hi encanto davant les portes d'aquell hermós Establiment orgull de Barcelona, a l'hora de la sortida... ¿Quí no disfruta al veure obrirse una gavia y contemplar com fugen els aucells cantant en totes direccions, alegrant els espays dels carrers y plasas de ciutat?...

CARLES DE FORTUNY.

INTERIORS

DEL N.º 10 DEL CARRER DE BURGÈS

DE LA IGLESIA DE SANTA MARTA

TARRAGONA. — LOS INDIVIDUOS DEL SOMETENT EN LA FALSABRAGA — (Vallvé, f.)

TOT FENT VIA

*Jorn excels que en la llum feu volar l'oronet
devant d'un somni aeri de dolsura!
El bovràm d'argent fi destriava un mantell
sobre'l rostoll daurat de la planura.*

*L'esperit en anhel sortí pel viarany
hon la rosada era de perla fina.
Resplendia en sos ulls un insòlit afany
veient eix brill per l'herba maragdalena.*

*Era prop del indret hont s'exten la pineda
curulla de perfums voluptuosos,
entre cards y esbarzers, entre bølves de seda,
entre'ls ocells de cants maravellosos.*

*El silenci hi planà, tot d'un cop, dolsament;
sols el rompia gumzejant l'abella.
Tot encís era el món de llevant a ponent.
Vèyas al lluny brillà'una blanca ovella.*

*L'amador de lo bell, la sutgura oblidant
y l'esperit, que se'n vesteix malèvol,
l'amador de lo bell vegé el sol triomfant
del vel que'ls arbres habillava frèvol.*

*Dues verges pel fons del camí lliürals,
venten ab un nin de roges galtes.
Llurs vestits eren fets de colors nuvials;
elles semblaven flors de tiges altes.*

*Eren negres els ulls d'una com els esclaus
als que il·lusiona el vol de l'au lliberta.
Rossa com l'or del blat, sota'l cel d'uns ulls blaus,
l'altra era al gay somriure tota oferta.*

*— Vianant que passeu solitari, salut! —
van dirme prop d'unes margaridoyes.
— Benehida la font d'hon nasqué joventut,
car d'ella regalimen nostres joyes!*

*Salve, gràcils beutats que la ruta seguíu
per dilecció, potser, de nuviànces? —
Les donzelles llavors me signaren el riu
que emmirallava el cel y ses mudances.*

*La de rossos cabells digué ab frases de mel
que'l cor ohí com música inefable:
— L'altra riba es el lloch hont floreix tot anhel
com poncemer de gracia imponderable*

*quan de fruyts es rublert sota'l sol musical
que'ls torna dolsos mentre'ls acarona.
L'altra riba es el lloch hont s'axeca l'hostal
de boniqueses que'l llorer corona.*

*Allí un hom es felis, allí tot s'endolceix,
tant e' recort antich com l'esperansa.
Sots la pau d'aquell cel l'home tot se gaudeix,
que'l temps li passa lleu sense recansa.*

*Jo hi conreo els jardins y àduch el fruyterar
per jòch de viure dols y per tendresa:
— Si volguessiu el nom que porteu mormolar... —
Envermellida me va dir: — Bellesa. —*

*El meu cor va sentir com un goig infinit,
que'm va llevar, tot d'una, la paraula.
L'altra verge, la d'ulls més pregons que la nit,
me va dir com qui conta bella faula:*

*— Jo conech el secret que la vida estrafà
ab ilusió més pura que natura.
L'hora d'or se vesteix y en mi es sol aturà',
car vol sentir l'encís de lo que dura.*

*Lo que es trist torno gay, lo que es gay torno trist,
be que'ls núvols ò el sol ornin el dia;
car jo se fe'ovirar lo que may un ha vist
sota una llum que es feta d'armonia.*

*La dissort y la pau jo les tinch a les mans;
també la sòn dolcíssima y l'insomni.
— Quí sou vos, oh donzella de mèrits tan grans? —
Va dirme ab dols murmuri: — Soch el Somni. —*

*(Somni alat que sovint delitares el cor
quan aspra se li feya la pujada!)
— Y aqueix nin joguinós y de riure sonor
que'm mira y me remira ab ulls d'albada?*

*— Aquest nin joguinós es el rey del desitx,
que'l gaudi alt promet com una ofrena
al qui el sent bategar dins son cor, al bell mitx;
y Cupidell es com ell se nomena. —*

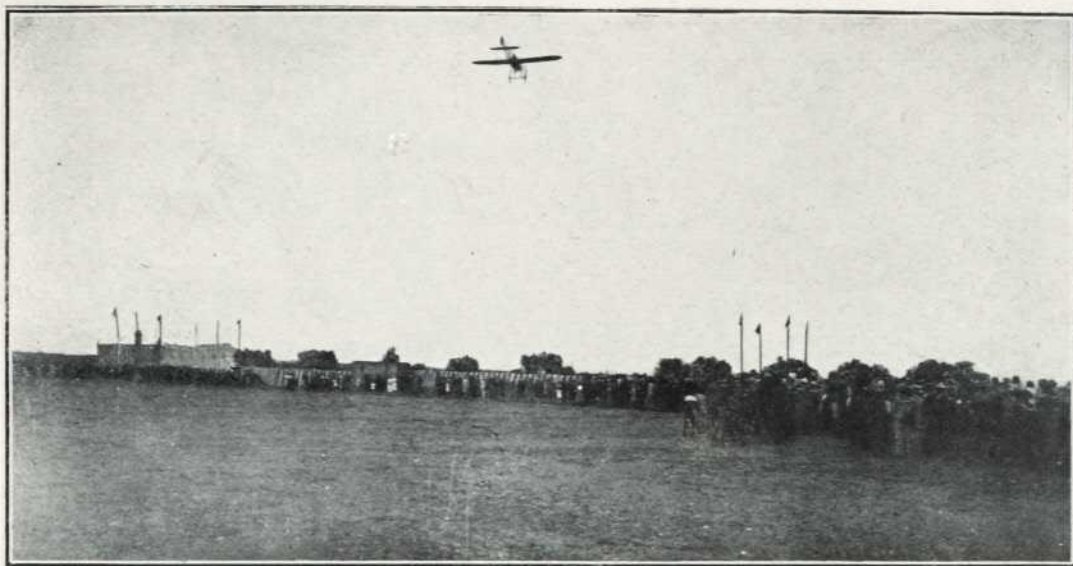
*Tal parlaren les verges prenent comiat;
sospès restí en exa maravella.
Tot sovint he tornat per la via del prat,
hont floreix y llangeix l'ardent rosella,*

*sens trobarhi les verges ni el càndit infant;
y en porto sofriment, moltes vesprades,
quan el món me desclou la ferida sagnant
que'm dexà lo que ant cercant debades.*

J. PEREZ-JORBA.

(Del llibre «Poemes de J. Pérez-Jorba» qu'acaba de sortir)

LES FIRES Y FESTES DE VALLS

M. TEXIER, FENT VOLS EN EL CAMP D'AVIACIÓ

CAPREPA CICLISTA

MERCAT DE BESTIAR. — (Vallvé, f.)

HAN tornat a celebrar-se les fires que tant contribuïren al floriment comercial de Valls.

Aquest any hi ha hagut concurs de bestiar mular, de moltons y porquí, donant bonichs resultats.

Además de tir de colom, de carreres de ciclistes y pedestres, va celebrar-se un festival d'aviació a càrrec de Mr. Tixier, que, per ser lo primer que's realitzava a Valls, va acoblar una gran gentada.

Lo programa va complir-se en totes ses parts, essent molt festejat lo referit aviador, qui montant un magnífich monopla *Bleriot*, y ab una velocitat extraordinaria arribà damunt la ciutat y maniobrà sobre ella, empenqué seguidament la direcció d'Alcover anant seguint prop de la cordillera virant cap a Reus, sobre qual població efectuà alguns vols, retornà damunt del aerodrom, arribant fins Alió, y aterrisà per axecar-se novament al cap d'uns minuts de descans, que realisà un vol d'adorno per damunt del aerodrom, arribant fins a Figuerola en un d'ells.

Degut a la falta de temps dexà d'efectuar lo vol d'altura, que sobres les deu del matí del dia següent va realisar, anunciant-se al públich per pregó. En aquest maniobrà repetides vegades per damunt de la població y arribant cap a Figuerola pujà a gran altura per damunt les montanyes que per aquell canó tanquen lo Camp de Tarragona, resseguint la carena de les matexes.

Aquesta part del Festival va ser presenciada desde'ls terrats y afòres per la majoria de la població.

En fi, com diem abans, aquest fou lo nombre més sobressortint y malgrat los nombrosos espectadors, no tingué de lamentarse cap accident, per atèndrels cas d'ocórrer, la Creu Roja montà un reten.

No pot negarse que Valls es una de les poblacions catalanes que més se signifiquen en tot allò que representa cultura y progrés. Així es com se fa patria.

REVISTA

Ja es fòra en Zacconi

Després d'una campanya més honrosa que productiva, ens ha dextat en Zacconi. Set funcions ha donat y en cap d'elles, fòra en la última, se pot dir qu'hagi tingut l'auditori que's merexen els seus mèrits.

Es lamentable aquesta indiferència del públich per l'art seriós; es lamentable que la frivolitat ambient hagi arribat fins al punt de que per cridar concurrència al teatre, sigui necessari l'aditament de les varietats y el couplet. Per qu'es ben segur que si en Zacconi hagués anunciat que faria l'*Hamlet*, *El rey Lear* ò qualsevol altra gran producció dramàtica, no hauria pas fet majors entrades de les que ha fet. Però si hagués anunciat qualsevol altra cosa, per poca confiança que merexés, y hi hagués acomboyat al final una sessió de cansonetes per una coupletista afamada, no hi hà dubte qu'hauria fet plens a vessar.

Lo secundari, per una part del públich, ha devingut lo primordial; els entremesos ja son el plat fort. La reacció vers el circh equestre, consignada ab joya en aquestes matexes planes al obrir-se la temporada del Tívoli, no s'encomana encara francament al teatre, ab tot y notarse ja alguns símptomes consoladors.

La darrera obra posada en escena per en Zacconi fou l'*Otello*. Com no podia menys de succehir, va estarhi magistral, encarnant la tragedia intensament y contrastant el vol d'inspiració que sapigué enco-

LÀPIDA COMMEMORATIVA
COLOCADA A LA CASA HONT MORÍ L'ILUSTRE PIANISTA

manar al personatge ab la picardia insinuant de que havia revestit dos dies abans al protagonista de la comedia d'autor hongarès *El diable*, basada en una concepció filla de la del *Faust*. Sinó qu'en l'obra contemporània's tracta d'un diable a la moderna, més refinat de procediments que'l tradicional, com a conxedor tal vegada dels secrets de la ciencia de la sugestió. Per que sense que soni en tota l'obra la paraula hipnotisme, la trama y la manera com es duta'n sembla realment un cas, encaminat com a únich fi visible a fer el mal pel mal, enfonzant en pecat d'adulteri una dòna casada y un pintor ab el qual s'havia estimat de soltera.

Es, trassudament posat en escena'l símil etern del foch, l'estopa y el diable bufant.

La campanya
d'en Montero

Hem parlat més enrera de que's nota algun símptoma consolador per els aymants del Teatre. Pensavem, al ferho, ab la bonica campanya que segueix realisant al Nou l'actor còmic Joaquim Montero y en la qual sols hi trobem de més una certa tendència a presentar escenes y obres de caràcter excessivament bast y fins y tot ordinari.

En Montero ha conseguit qu'anés gent al teatre y que s'hi sostingués. Y axò ho ha fet ab l'únich procediment bo per el cas: ab el de treballar sense estalviar esforços, sacrificant les obres quan el públich no se n'ha manifestat content y procurant per tots els medis establir una comunitat d'alegría entra els espectadors y els comedians.

Además s'ha guanyat les simpaties d'una part del públich qu'anyo-

L'ACTE DE DESCUBRIR LA LÀPIDA EN LA FATXADA DE LA CASA, CANTONADA DE LA GRAN-VÍA Y CARRER DE BAILEN. — (Balléll, f.)

AYGUA DE COLONIA

geres. N'hi hà prou ab un ensaig per preferirla a totes. Frasc, desde 3 a 24 rals; 2 litres, 8'50 pessetes; 4 litres, 16 pessetes, franch estació.

Com higiènica, barata, sens competència; com medicinal y com fina sens igual, l'Ayguia de Colonia de Orive es la primera del món. La distingeix la aristocràcia y matà a totes les extran-

INAUGURACIÓ DE LA EXPOSICIÓ DE PRODUCTES D'HUNGRIA, AB ASSISTENCIA DE L'ALCALDE DE BARCELONA
(Ballell, f.)

ra'l Teatre Català y que ha estat content de veure com en el teatre Nou alternaven les obres calanes ab les castellanes y com no hi havia a propòsit en que les escenes en la nostra llengua no tinguessin tanta ò més importància que les demés.

Circh

El circh instalat al Tivoli, segueix sent objecte de predilecció per part del públich, agraït als esforços de l'empresa, que va renovant el cartell d'una manera constant, fins a conseguir programes variadíssims y entretinguts.

Natació

A les dotze del matí, en la platja de Sant Sebastià, el Club de Natació «Barcelona» celebrarà una carrera de 100 metres ab llibertat de nadar en qualsevol estil, y una carrera de 60 metres obligatori nadar a brassa.

Sent aquestes exclusivament preparatòries, no hi haurà premis, però en el concurs pròxim y següents, fins arribar al Campionat de Nadal, se concediran punts, que serviràn per donar magnífichs premis a tots els mellor classificats y als qu'hagin pres part en major nombre de proves.

Nàutica

Son moltes les notícies que tenim de donar del Real Club Marítim de Barcelona. En

primer terme figura la presa de possessió del nou estatge social. Aquest ja està quasi acabat, faltant solzament petits detalls d'ornamentació.

Dins d'aquest mes se traslladarà'l domicili social, però convé advertir que sols se tracta de la presa de possessió. L'inauguració oficial no s'efectuarà fins la propera primavera, data en que's celebrarà un festival nàutich digne de la fama de tots els que porta organitzats el Club.

Ab la presa de possessió coincidiràn les regates de debutantes, de les que ja tindrem ocasió de parlar. Mentrestant dirèm qu'estan cridades a obtenir un èxit sorollós, pel fet d'entrenarse a fons quatre tripulacions.

També ab l'acte de presa de possessió coincidirà l'entrega de la placa del Mèrit naval que'ls socis del Club regalen a son digníssim president senyor Morató San Esteban.

Com ja diguerem, ha sigut encarregat el yol a vuyt remes per formar la tripulació qu'ha de concórrer a les regates internacionals de Niza.

A propòsit de la compra d'aquest yol, diguem que la quasi totalitat de la secció de rem ha elevat una súplica per que s'adquirixin dos «outriggers» a quatre embarcacions, que son les usades en els campionats d'Europa.

Axò ens plau per que ja fa més de dos anys indicavem la conveniència d'aquesta adquisició.

Sport vasch

La Royal Societat de Sport Vasch compta ja ab set anys d'existència y el passat diumenge, per commemorar sa fundació, va donar un festival que reuní a la majoria de nostres sportmen.

Hi donava un alicient especial la participació del distingit sportman madrileny senyor de Toda, notabilíssim jugador de pilota vasca.

Ha donat la rara coincidència de que'l senyor de Toda prestà son concurs personal y ademés va dotar alguna prova ab valiosos premis.

El jòch d'aquest atleta agradà sobremanera. Veritablement el senyor de Toda es un amateur que juga com tot un professional. Rapidesa, vista, netedat, elegància, son ses característiques, y desseguida ja's compendrà que fa més qu'un professional, per que les dues últimes qualitats no sempre son adherents al jòch dels que's guanyen sa vida ab la cistella.

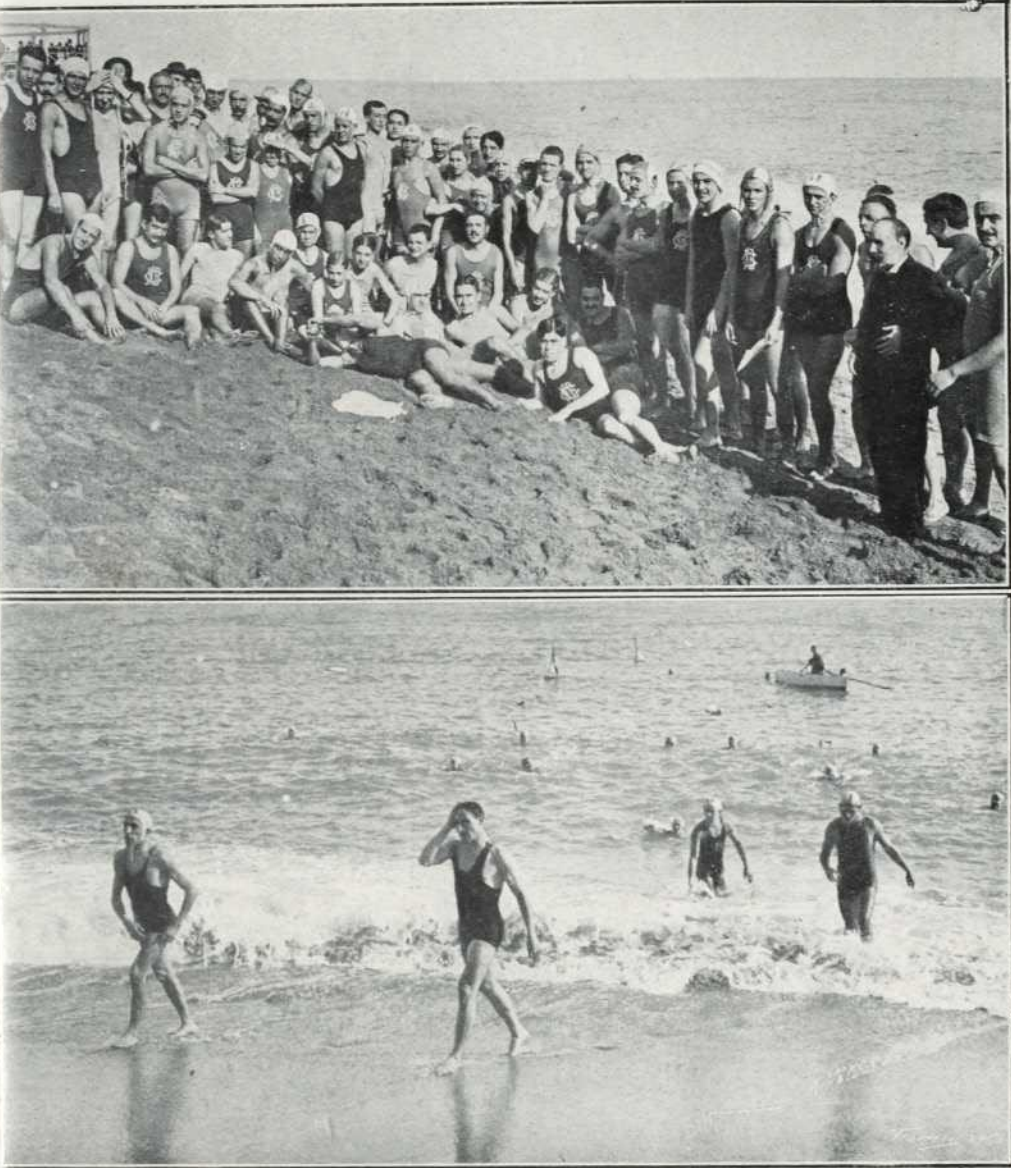
Es difícil d'agilitar concienzudament els mèrits del senyor de Toda ab una sola exhibició; però a nosaltres ens fa la impressió d'esser un jugador tal vegada més complet que'l nostre Gamboa. Pot ser qu'en Gamboa sigui un pilotari més pràctich, més efectiu, però en Toda sembla més científich, y per de prompte, més afiligranat.

La reunió comensà ab partit entre'ls vermells germans Palomada y els blaus Morris y Mas. Aquests últims sucumbiren.

LICOR DEL POLO

Pel LICOR DEL POLO l'hermosura de més d'una senyora ha ressaltat, y al mirar una boca fresca y pura més d'un home s'ha vist enamorat.

NATACIO EN PLE HIVERN

Es tan gran l'increment que va prenent l'afició als banys de mar y exercicis rítmichs al
aire lliure, que tenim de fer remarcar l'èxit obtingut el diumenge passat en el Concurs cele-
brat pel Club de Natació «Barcelona», Banys Sant Sebastià, en el que hi prengueren part
cinquanta sis nadadors, que feren un recorregut de 120 metres per parelles. Los dos gravats
adjunts donen idea del grupu de nadadors abans d'entrar al mar, en plena carrera y sortida
de l'aigua. Se classificaren: 1. Guíu-Lloveras; 2. Rodríguez-Rubio; 3. Jackson-Sacrest;
4. A. Aysa-J. Sunyer; 5. Quintana-Rovira; 6. Mir-Tort; 7. Gosman-Costa; 8. Viñas-Marcel.
El públich que assistí a presenciar la festa era tan nombrós y distingit, que feya creure'ns
trobaren en el fort del estiu. Els concursants obtingueren un nutrit y espontani aplaudiment.

Gomila y García guanyaren la
quiniela, seguintlos la pare-
lla Vilaró y Mas. Els altres con-
cursants foren en Bo-Pin, en
Aballí-Siqués y en Sant-Jauma.

Encà la festa'l gran partit
entre en Gamboa, en Canals, en
Toda y en Torras. Se succehi-
ren les bones jugades y les ova-
cions. El match era tan igualat
qu'en el tanto 39 empataren les
parelles. Allavors s'acordà allar-
garle fins a 45 tantos y en Gam-
boa feu un jòch tan efectiu, que
el nostre hoste y en Torras
quedaren en el tanto 41.

Un banquet reuní als socis de
la Reyal Societat de Sport Vasch
en el Restaurant Martin. Se fra-
ternisà y després d'eloqüents
paraules dels senyors García,
Llopart, Sánchez y Rodríguez
Dorado, el senyor de Toda, en-
tre aclamacions, proposà que'l
dia 2 de Desembre's celebrés
un partit mixte, contendint ell
y l'Isidor contra en Gamboa y
l'Erdoza petit. La Junta de la
Reyal Societat de Sport Vasch
acullí favorablement la idea y
proposà que'l festival sigués a
benefici del Sindicat de Perio-
distes Deportius.

Carrera de
"Els Veterans"

Aquesta carrera, que tant re-
nom adquirí l'any passat, en el
qual tingué lloch, organisa-
da per el Sport Ciclista Català,
sens cap dubte aquest any ad-
quirirà caràcters de veritable
aconteixement.

En la passada junta del Sport
Ciclista Català s'acordà desti-
nar, desde la pròxima sessió, la
part principal de les reunions
per tractar de l'organissació d'a-
questa interessant prova.

S'han rebut ja oferiments de
premis en obgetes d'art, y tot
fa esperar que'ls veterans ens
proporcionaràn una nota més a
favor del ciclisme.

Tindrem al corrent a nostres
llegidors del curs dels treballs
d'organissació de la carrera, que
es probable tingui lloch el
pròxim Desembre.

MOSAICHSE F ESCOFET & C

Paviments
Unifas

Barcelona

Ronda Sant
Pere-8

**EL MILLOR
SABO
de TOCADOR**

**HENO
de PRAVIA**

A. Ehrmann.

**OVO-LÉCITHINE
= L BILLON**

GRAGEAS Y GRANULATS
TÓNICH NERVIÓS RECONSTITUYENT
CONTRA:
**NEURASTENIA
ANEMIA CEREBRAL
CANSAMENT
CONVALECENCIES**

Depositaris: A. RIERA E HIJOS
Carrer Nàpols, 166. — BARCELONA
y en totes les bones Farmacies de Espanya

Another
Mellin's Food
Baby

L'aliment de MELLIN'S es el
millor reconstituent per
criatures y persones delicades.

Fosfo.Glicolola
DOMENECH
LÉCITHINAD
FERRUGINOS

MOSTRAS DE FRANCH
PODEROS TONIC
RECONSTITUYENT
B. DOMENECH Ronda S^a Pau, 71.
BARCELONA

HORACIANES
POESIES DE
MIQUEL COSTA Y LLOBERA
Tercera edició
—
Dues pessetes

IMPOTENCIA
DE AMBOS SEXES
Radicalment curada a tota edat per les
PILDORAS OURANIA
Nou descobriment. - Immens exit
Tractament energic y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasc.
Envio discret. Preu del frasc 10 franchs.
Frasc ab instruccions per correu, ptes. 11
En Barcelona: VIUDA de SALVADOR
ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.
LABORATOIRES NORDERN
— 31, passage du Havre, 31. PARIS —

L'OASIS
POESIES DE
FREDERICH RAHOLA
—
Dues pessetes

VIDA TRIOMFANT
NOVELA PER
MIQUEL ROGER Y CROSA
—
Dues pessetes

**DOS SECRETS
¡FORA CABELLS BLANCS!**
TINTURA SENS IGUAL
Reyna de les Tintures
Inmillorable pera
tornar als cabells
blancs el seu co-
lor primitiu.
Higiénica - Inofensiva
Us molt fácil.
No usar mes que la
"SENS IGUAL" de G. BERNET.
NO MES PELS-FORA PEL MOXI!
El "DEPILATORIO EXCELSIOR"
perfectament eficaç y ab-
solutament inofensiu y instantani,
suprimeix pels y pel moxi y dona
gran suavitat a la pell.
¡Cuidado ab les falsificacions!
Preparado per G. BERNET, Pharmacien
14, Place Saint-Esprit, Bayona.
Se troba: En les principals
perfumeries y perruqueries.

ILUSTRACIO CATALANA - FEMINAL - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranger: 35 franchs

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria

Paper de Fills d'A. Fàbregas

Establiment gràfic Thomas-Barcelona